

стоковата продукция, а оттам и за подобряване на материалното положение на населението като цяло и на търговските работници в частност.

Върху производителността на труда на търговските работници оказват влияние редица фактори, които могат да бъдат класифицирани в 3 основни групи:

1. Фактори, които не се обуславят от качеството на работата на търговските организации. Към тях се отнася преди всичко изменението на цените и различието в трудопоглъщаемостта на стокооборота.

2. Фактори, обусловени от качеството на работата на търговските организации, към които спадат:

а) Непрекъснатото разширяване на стоковия асортимент и снабдяване на магазините с висококачествени стоки, които да съответствуват на потребителското търсене;

б) правилното организиране на труда и работните места;

в) внедряване на по-съвършена техника в търговията, която да замести живия труд;

г) повишаване квалификацията на търговските работници;

д) внедряване на съревнованието като постоянен метод на работа сред търговските работници.

3. Фактори, които зависят от икономическите и демографски особености на дадения район (от професионалния състав на населението, от икономическия профил на района, от националния състав на населението, от неговите доходи и др.).

Анализът трябва да разкрие всички неизползувани резерви за повишаване на производителността на труда на търговските работници. Това може да се постигне, като се изучи влиянието на различните фактори върху производителността на труда през отделните периоди. Освен това при анализа на този важен качествен показател трябва да се изучи и как е изпълнен планът за средната изработка (производит. на труда).

Тъй като производителността на труда се изразява в отношението на стокооборота към средносписъчния брой или $\frac{\sum q p}{\sum m}$ то ясно е, че стокооборотът се явява величина право пропорционална на производителността на труда и способствува за неговото увеличаване, докато средносписъчният брой представлява величина обратно пропорционална на производителността на труда, която способствува за неговото намаляване.

При социалистическата търговия обикновено стокооборотът нараства по-бързо, отколкото броят на търговските работници, в резултат от което и производителността на труда показва тенденция към постоянно нарастване.

Върху динамиката на производителността на труда, както казахме, оказва влияние изменението на цените. Тъй като равнището на производителността на труда на даден търговски работник се определя от стойността на продадените стоки за единица време, ясно е, че динамиката на този показател изразява както изменението на количеството на продадените стоки, така и изменението на равнището на техните цени.

От това следва, че точна характеристика на динамиката на производителността на труда може да се получи, като се елиминира влиянието на цените или като се изчисли производителността на труда при стокооборота по съпоставими цени.